

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

26. června 2008*

Ve spojených věcech C-334/06 až C-336/06,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími Verwaltungsgericht Chemnitz (Německo) ze dne 20., 17. a 31. července 2006, došlymi Soudnímu dvoru dne 3. srpna 2006, v řízeních

Matthias Zerche (C-334/06),

Manfred Seuke (C-336/06)

proti

Landkreis Mittweida

a

* Jednací jazyk: němčina.

Steffen Schubert (C-335/06)

proti

Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas (zpravodaj), předseda senátu, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka,
A. Ó Caoimh a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. září 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za S. Schuberta G. Zimmermannem, Rechtsanwalt,

- za M. Seukeho Th. Rehmem, Rechtsanwalt,

- za německou vládu M. Lummou a C. Schulze-Bahr, jako zmocněnci,

- za portugalskou vládu L. Fernandesem a M. Ribes, jako zmocněnci,

- za Komisi Evropských společenství G. Braunem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. února 2008,

vydává tento

Rozsudek

¹ Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 1 odst. 2 a čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řídičských průkazech (Úř. věst. L 237, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 317), ve znění nařízení Evropského parlamentu

a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003 (Úř. věst. L 284, s. 1; Zvl. vyd. 01/04, s. 447, dále jen „směrnice 91/439“).

- 2 Tyto žádosti byly podány v rámci tří sporů mezi M. Zerchem (věc C-334/06), jakož i M. Seukem (věc C-336/06) a Landkreis Mittweida (správní obvod Mittweida) a mezi S. Schubertem (věc C-335/06) a Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis (správní obvod Mittlerer Erzgebirgskreis) ohledně toho, že Spolková republika Německo odmítla uznat řidičské průkazy M. Zercheho, M. Seukeho a S. Schuberta, které obdrželi v České republice poté, co jim byly jejich německé řidičské průkazy odňaty správním orgánem z důvodu užívání alkoholu.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Podle prvního bodu odůvodnění směrnice 91/439, která zrušila ode dne 1. července 1996 první směrnici Rady 80/1263/EHS ze dne 4. prosince 1980 o zavedení řidičského průkazu Společenství (Úř. věst. L 375, s. 1):

„[...] pro účely společné dopravní politiky a jako příspěvek ke zlepšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, jakož i ulehčení pohybu osob, které se usazují v jiném státě než v tom, ve kterém vykonaly zkoušku k získání řidičského oprávnění, je třeba, aby existoval řidičský průkaz podle vzoru Společenství, který by členské státy vzájemně uznávaly bez povinnosti výměny průkazů“.

4 Čtvrtý bod odůvodnění této směrnice uvádí:

„[...] z důvodu bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích je třeba stanovit minimální požadavky pro vydávání řidičských průkazů“.

5 Poslední bod odůvodnění směrnice 91/439 upřesňuje:

„[...] z důvodů bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích by navíc měly mít členské státy možnost uplatňovat vnitrostátní předpisy při odnímání, pozastavování a rušení řidičských průkazů týkající se všech držitelů řidičských průkazů, kteří mají obvyklé bydliště na jejich území“.

6 Článek 1 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy zavedou národní řidičský průkaz podle vzoru Společenství obsaženého v příloze I nebo Ia v souladu s touto směrnicí. [...]

2. Řidičské průkazy vydané členskými státy se vzájemně uznávají.

3. Jestliže si držitel platného národního řidičského průkazu zřídí obvyklé bydliště v jiném členském státě než v tom, který průkaz vydal, může hostitelský členský stát

uplatňovat na držitele průkazu své vnitrostátní předpisy o době platnosti průkazu, lékařských prohlídkách, daňové předpisy a může do průkazu zaznamenat jakékoli údaje nezbytné pro správní účely.“

- 7 Podle čl. 7 odst. 1 směrnice 91/439 mohou být řidičské průkazy vydány pouze žadatelům,

„a) kteří vykonali zkoušku k získání řidičského oprávnění a kteří jsou zdravotně způsobilí v souladu s přílohami II a III;

b) kteří mají obvyklé bydliště na území členského státu, který řidičský průkaz vydal, nebo kteří mohou doložit, že už tam alespoň šest měsíců studují.“

- 8 V souladu s bodem 14 přílohy III této směrnice, nazvané „Minimální požadavky na fyzický a duševní stav při řízení vozidla s vlastním pohonem“, představuje požívání alkoholu závažné nebezpečí pro bezpečnost provozu na pozemních komunikacích a lékařská obec musí být velmi ostražitá při posuzování tohoto problému. Bod 14.1 první pododstavec této přílohy uvádí, že „[ř]idičské průkazy nelze vydat nebo obnovit žadatelům nebo řidičům, kteří jsou závislí na alkoholu nebo nejsou schopni vzdát se vlivu alkoholu při řízení“. Z druhého pododstavce zmíněného bodu 14.1 vyplývá, že „[p]o prokázaném abstinčním období, na základě posudku příslušného zdravotnického orgánu a pod podmínkou pravidelných lékařských kontrol může být řidičský průkaz vydán nebo obnoven žadatelům nebo řidičům, kteří byli v minulosti závislí na alkoholu“.
- 9 Z bodu 5 téže přílohy vyplývá, že členské státy mohou při vydání nebo následném obnovení řidičského průkazu vyžadovat lékařskou prohlídku odpovídající přísnějším pravidlům, než jsou pravidla stanovená v uvedené příloze.

10 Podle čl. 7 odst. 5 směrnice 91/439:

„Nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu“.

11 Článek 8 této směrnice stanoví:

„[...]

2. S výhradou zachování zásady teritoriality trestních a policejních předpisů může členský stát, ve kterém má držitel řidičského průkazu obvyklé bydliště, uplatňovat své vnitrostátní předpisy týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řidičského oprávnění na držitele řidičského průkazu vydaného jiným členským státem a v případě nutnosti vyměnit za tímto účelem řidičský průkaz.

[...]

4. Každý členský stát může odmítnout uznat platnost jakéhokoli řidičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, na kterou se na území prvního členského státu vztahuje některé z opatření podle odstavce 2.

[...]“

- 12 Článek 9 první pododstavec zmíněné směrnice upřesňuje, že „obvyklým bydlištěm“ se rozumí „místo, kde se určitá osoba obvykle zdržuje, tj. nejméně 185 dní v kalendářním roce z důvodů osobních a profesních vazeb nebo v případě osob bez profesních vazeb z důvodu osobních vazeb vyplývajících z úzkých vztahů mezi touto osobou a místem, kde bydlí“.

- 13 Článek 12 odst. 3 směrnice 91/439 uvádí:

„Členské státy si jsou nápomocny při provádění této směrnice a v případě potřeby si vymění informace o řidičských průkazech, které zaregistrovaly.“

Vnitrostátní právní úprava

Právní úprava týkající se uznávání řidičských průkazů vydaných jinými členskými státy

- 14 Ustanovení § 28 odst. 1, 4 a 5 nařízení o připuštění osob k provozu na pozemních komunikacích (nařízení o řidičských průkazech) [Verordnung über die Zulassung

von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnisverordnung-Verordnung)] ze dne 18. srpna 1998 (BGB1. 1998 I, s. 2214, dále jen „FeV“) stanoví:

„(1) Držitelé platného řidičského průkazu [Evropské unie] nebo [Evropského hospodářského prostoru (dále jen ‚EHP‘)], kteří mají obvyklé bydliště ve smyslu § 7 odst. 1 nebo 2 v Německu, jsou oprávněni – s výhradou omezení podle odstavců 2 až 4 – v rozsahu svého oprávnění řídit v této zemi motorová vozidla. Podmínky stanovené pro zahraniční řidičské průkazy je nutno dodržovat i v Německu. Předpisy tohoto nařízení se použijí na tyto řidičské průkazy, pokud není stanoveno jinak.

[...]

(4) Oprávnění podle odstavce 1 neplatí pro držitele řidičského průkazu [Unie] nebo EHP,

[...]

3. kterým byl řidičský průkaz v Německu odňat předběžně nebo pravomocně soudem nebo s okamžitou vykonatelností či pravomocně správním orgánem nebo kterým byl řidičský průkaz odepřen konečným rozhodnutím nebo kterým řidičský průkaz nebyl odňat jen proto, že se tito mezitím řidičského průkazu vzdali,

[...]

(5) Právo používat řidičský průkaz [Unie] nebo EHP v Německu po některém z rozhodnutí uvedených v odst. 4 bodech 3 a 4 bude uděleno na žádost, pokud důvody odnětí nebo zákazu podat žádost o řidičské oprávnění již pominuly. [...]"

Právní úprava týkající se odnětí řidičského průkazu

- 15 Podle § 69 trestního zákoníku (Strafgesetzbuch) trestní soud nařídí odnětí řidičského průkazu, vyplývá-li ze skutkových okolností věci, že osoba, proti které je vedeno řízení, není způsobilá k řízení motorových vozidel. V souladu s § 69a téhož zákoníku je toto odnětí spojeno s uložením období, během něhož je zakázáno podat žádost o nový řidičský průkaz (období zákazu), které může trvat od šesti měsíců do pěti let a za určitých podmínek může být dokonce uloženo na neomezenou dobu.
- 16 Podle § 46 FeV, ustanovení, které provádí § 3 zákona o provozu na pozemních komunikacích (Straßenverkehrsgesetz), orgán vydávající řidičské průkazy odejme řidičské oprávnění, ukáže-li se držitel řidičského průkazu jako nezpůsobilý k řízení motorových vozidel. V souladu s odstavcem 5 zmíněného § 46 řidičské oprávnění zaniká odnětím řidičského průkazu. V případě, že řidičský průkaz byl vydán v zahraničí, jeho odnětím zaniká právo řídit motorová vozidla v tuzemsku.

Právní úprava týkající způsobilosti k řízení

17 Ustanovení § 11 FeV, nazvaného „Způsobilost“, upřesňují:

„(1) Žadatelé o řídičské průkazy musí splňovat nezbytné fyzické a duševní požadavky. Tyto nejsou splněny zejména v případě nemoci nebo postižení uvedených v příloze 4 nebo 5, u nichž je vyloučena způsobilost [k řízení motorových vozidel] nebo podmíněná způsobilost [k tomuto řízení]. [...]

(2) Vydou-li najevo skutečnosti, odůvodňující pochybnosti o fyzické nebo duševní způsobilosti žadatele o řídičský průkaz, mohou orgány příslušné v oblasti řídičských průkazů nařídit, aby dotčená osoba předložila lékařský posudek za účelem vypracování rozhodnutí o vydání nebo prodloužení řídičského průkazu nebo o stanovení omezení či podmínek. [...]

(3) Předložení lékařského posudku úředně uznaného posudkového orgánu o způsobilosti k řízení (lékařsko-psychologický posudek) může být nařízeno k vyjasnění pochybností o způsobilosti k řízení pro účely odstavce 2 [zejména]

[...]

4. v případě závažného nebo opakovaného porušení zákoníku o provozu na pozemních komunikacích nebo v případě přestupků, které se vztahují k provozu na pozemních komunikacích nebo ke způsobilosti k řízení [...]

nebo

5. při opětovném vydání řidičského průkazu,

[...]

b) jestliže k odnětí řidičského průkazu došlo z jednoho z důvodů uvedených v bodě 4.

[...]

(8) Pokud se dotčená osoba odmítne podrobit prohlídce nebo pokud ve stanovené lhůtě nepředloží orgánu příslušnému v oblasti řidičských průkazů znalecký posudek, jehož předložení tento orgán požadoval, je příslušný orgán oprávněn dojít ve svém rozhodnutí k závěru, že dotčená osoba není způsobilá k řízení. [...]"

¹⁸ Ustanovení § 13 FeV, nazvaného „Způsobilost v případě problémů s alkoholem“, opravňují příslušné orgány, aby za určitých okolností nařídily předložení lékařsko-psychologického posudku za účelem vypracování rozhodnutí o vydání nebo prodloužení řidičského průkazu nebo o stanovení omezení či podmínek ve vztahu k tomuto řidičskému oprávnění. Tak je tomu zejména v případě, kdy na základě lékařského posudku nebo určitých skutečností existují indicie o zneužívání alkoholu nebo pokud došlo opakovaně a pod vlivem alkoholu k porušení předpisů v oblasti provozu na pozemních komunikacích.

- 19 Ustanovení § 20 odst. 1 FeV stanoví, že v případě vydání nového řidičského průkazu poté, co byl řidičský průkaz odňat, se použijí ustanovení týkající se prvního vydání řidičského průkazu. I když podle § 20 odst. 2 FeV se může příslušný orgán rozhodnout, že nepřistoupí ke zkouškám spojeným s vydáním řidičského průkazu, pokud neexistuje žádná indicie, že žadatel již nemá znalosti a schopnosti nezbytné k tomuto účelu, § 20 odst. 3 FeV stanoví, že takové rozhodnutí nemá vliv na povinnost předložit lékařsko-psychologický posudek stanovený v § 11 odst. 3 prvním pododstavci bodě 5 FeV.

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Věc C-334/06

- 20 Matthias Zerche byl držitelem řidičského průkazu Německé demokratické republiky platného pro několik skupin vozidel. Dne 31. srpna 1999 mu byl tento řidičský průkaz obnoven jako řidičský průkaz v podobě bankovní karty.
- 21 Pravomocným rozsudkem ze dne 10. ledna 2003 uložil Amtsgericht Hainichen (okresní soud v Hainichen) M. Zerchemu pokutu za řízení ve stavu opilosti, k němuž došlo dne 28. listopadu 2002. Matthiasi Zerchemu bylo odňato řidičské oprávnění, jakož i jeho řidičský průkaz a byl mu uložen zákaz získat nový řidičský průkaz v období dvanácti měsíců, které uplynulo dne 9. dubna 2004.
- 22 Ode dne 10. února 2004 žádal M. Zerche o nový řidičský průkaz skupiny B. Vzhledem k tomu, že nemohl předložit znalecký posudek prokazující svou způsobilost k řízení, vzal nakonec svou žádost zpět.

- 23 Dne 4. března 2005 byl M. Zerchemu vydán nový řidičský průkaz skupiny B v Ostrově (Česká republika). Tento řidičský průkaz uvádí jako bydliště svého držitele Mittweida (Německo), což je místo, kde M. Zerche ode dne 18. ledna 1996 bydlí.
- 24 Landkreis Mittweida, který byl informován o vydání tohoto řidičského průkazu, uložil dopisem ze dne 12. dubna 2005 M. Zerchemu, aby předložil znalecký posudek o své způsobilosti k řízení motorových vozidel. Vzhledem k tomu, že tento příkaz nebyl splněn, odňal Landkreis Mitweida M. Zerchemu rozhodnutím ze dne 19. července 2005 právo používat svůj český řidičský průkaz v Německu.
- 25 Ve sdělení ze dne 21. července 2005 český ministr dopravy uvedl, že český řidičský průkaz M. Zercheho je platný. Posledně uvedený se podrobil lékařské prohlídce v České republice před vydáním tohoto řidičského průkazu. Krom toho podepsáním žádosti o řidičský průkaz osvědčil M. Zerche svou způsobilost k řízení. Nicméně nebyl vystaven žádný lékařsko-psychologický posudek.
- 26 Vzhledem k tomu, že stížnost podaná M. Zerchem proti rozhodnutí o odnětí ze dne 19. července 2005 byla zamítnuta, podal M. Zerche proti zmíněnému rozhodnutí žalobu k Verwaltungsgericht Chemnitz (správní soud v Chemnitz), který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a odst. 4 směrnice [91/439] vykládána v tom smyslu, že členský stát je oprávněn odmítnout uznat řidičský průkaz vydaný v jiném členském státě, pokud řidičský průkaz, [jehož držitelem byla] dotčená osoba, jí byl předtím odňat v [prvním] členském státě nebo jinak zrušen, jestliže období, v němž je zakázáno žádat o nový řidičský průkaz, které bylo nařízeno v souvislosti s tímto opatřením [odnětí nebo zrušení], uplynulo před vydáním [nového] řidičského průkazu v jiném členském státě a pokud je nutno vzhledem k objektivním kritériím (neexistence bydliště v členském státě, který [nový] řidičský průkaz vydal, a neúspěšná žádost o opětovné vydání řidičského

průkazu v [prvním] členském státě [...] vycházet z toho, že účelem získání evropského řidičského průkazu v druhém členském státě bylo pouze obejít přísné hmotněprávní podmínky řízení o vydání nového řidičského průkazu[, které je použitelné v prvním členském státě], zejména podmínky [týkající se] lékařsko-psychologického posudku?“

Věc C-335/06

- 27 Steffen Schubert byl od roku 1982 držitelem řidičského průkazu Německé demokratické republiky platného pro několik skupin vozidel, který mu byl dne 7. července 1992 obnoven.
- 28 Pravomocným usnesením ze dne 23. května 2002 uložil Amtsgericht Marienberg (okresní soud v Marienberg) S. Schubertovi pokutu za řízení ve stavu opilosti. Steffenovi Schubertovi bylo odňato řidičské oprávnění, jakož i jeho řidičský průkaz a byl mu uložen zákaz získat nový řidičský průkaz v období 20 měsíců, které uplynulo dne 22. ledna 2004.
- 29 Dne 21. října 2003 podal S. Schubert žádost směřující k získání nového řidičského průkazu. Vzhledem k tomu, že nemohl předložit znalecký posudek prokazující jeho způsobilost k řízení, vzal dne 6. září 2004 nicméně svou žádost zpět.
- 30 Dne 31. ledna 2005 byl S. Schubertovi vydán nový řidičský průkaz skupiny B v Sokolově (Česká republika). Tento řidičský průkaz uvádí jako bydliště svého držitele Olbernhau (Německo), což je místo, kde S. Schubert ode dne 1. října 1998 bydlí.

31 Na základě všeobecné kontroly provozu na pozemních komunikacích provedené v Olbernhau dne 26. dubna 2005, uložil Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis rozhodnutím ze dne 3. května 2005 S. Schubertovi, aby předložil znalecký posudek o své způsobilosti k řízení motorových vozidel. Vzhledem k tomu, že tento příkaz nebyl splněn, rozhodnutím ze dne 9. srpna 2005 odňal Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis S. Schubertovi právo používat jeho český řidičský průkaz v Německu.

32 Vzhledem k tomu, že stížnost podaná S. Schubertem proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta, podal S. Schubert žalobu k Verwaltungsgericht Chemnitz, který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je členský stát oprávněn v souladu s ustanoveními čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a odst. 4 směrnice [91/439] požadovat po držiteli řidičského průkazu vydaného v jiném členském státě, aby požádal u správních orgánů [tohoto prvního členského státu] o uznání práva používat tento řidičský průkaz na území [tohoto státu], byl-li [tomuto] držiteli předtím v tomto [prvním] členském státě odňat nebo jinak zrušen řidičský průkaz[, kterým předtím disponoval]?

2) Pokud je odpověď na předchozí otázku záporná, musí být ustanovení čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a odst. 4 směrnice [91/439] vykládána v tom smyslu, že členský stát je oprávněn odmítnout uznat řidičský průkaz vydaný v jiném členském státě, pokud řidičský průkaz, [jehož držitelem byla] dotčená osoba, jí byl předtím odňat v [prvním] členském státě nebo jinak zrušen, jestliže období, v němž je zakázáno žádat o nový řidičský průkaz, které bylo nařízeno v souvislosti s tímto opatřením [odnětí nebo zrušení], uplynulo před vydáním [nového] řidičského průkazu v jiném členském státě, a pokud je nutno vzhledem k objektivním kritériím (neexistence bydliště v členském státě,

který [nový] řidičský průkaz vydal, a neúspěšná žádost o opětovné vydání řidičského průkazu v [prvním] členském státě [...] vycházet z toho, že účelem získání evropského řidičského průkazu v druhém členském státě bylo pouze obejít přísné hmotněprávní podmínky vnitrostátního řízení o vydání nového řidičského průkazu[, které je použitelné v prvním členském státě], zejména podmínky [týkající se] lékařsko-psychologického posudku.“

Věc C-336/06

- 33 Manfred Seuke byl držitelem starého řidičského průkazu skupiny 3.
- 34 Právomocným trestním příkazem ze dne 4. září 2003 mu Amtsgericht Amberg (okresní soud v Amberg) uložil pokutu za řízení ve stavu opilosti. Manfredu Seukemu bylo také odňato řidičské oprávnění, jakož i jeho řidičský průkaz a byl mu uložen zákaz získat nový řidičský průkaz před uplynutím období deseti měsíců.
- 35 Jelikož M. Seuke požádal o vydání nového řidičského průkazu, vyzval ho dne 15. března 2004 příslušný orgán, aby předložil lékařsko-psychologický posudek osvědčující jeho způsobilost k řízení. Dotčená osoba nesplnila tento požadavek a její žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 27. července 2004.
- 36 Dne 5. listopadu 2004, tedy v době, kdy již období zákazu nařízené Amtsgericht Amberg uplynulo, byl M. Seukemu, o němž je podle předkládacího rozhodnutí prokázáno, že ode dne 19. srpna 1980 nepřetržitě bydlí v Německu, vydán nový řidičský průkaz skupiny B v Ostrově (Česká republika).

- 37 Landkreis Mittweida, který byl informován o vydání tohoto řidičského průkazu, uložil dne 28. listopadu 2005 M. Seukemu, aby předložil znalecký posudek o své způsobilosti k řízení motorových vozidel. Jelikož M. Seuke tento příkaz nesplnil, odňal Landkreis Mitweida M. Seukemu rozhodnutím ze dne 22. března 2006 právo používat svůj český řidičský průkaz v Německu.
- 38 Vzhledem k tomu, že stížnost M. Seukeho proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta, podal M. Seuke žalobu k Verwaltungsgericht Chemnitz, který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je členský stát oprávněn v souladu s ustanoveními čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a odst. 4 směrnice [91/439] požadovat po držiteli řidičského průkazu vydaného v jiném členském státě, aby požádal u správních orgánů [tohoto prvního členského státu] o uznání práva používat tento řidičský průkaz na území [tohoto státu], byl-li [tomuto] držiteli předtím v tomto [prvním] členském státě odňat nebo jinak zrušen řidičský průkaz[, kterým předtím disponoval]?
- 2) Pokud je odpověď na předchozí otázku záporná, musí být ustanovení čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a odst. 4 směrnice [91/439] vykládána v tom smyslu, že členský stát je oprávněn odmítnout uznat řidičský průkaz vydaný v jiném členském státě, pokud řidičský průkaz, [jehož držitelem byla] dotčená osoba, jí byl předtím odňat v [prvním] členském státě nebo jinak zrušen, jestliže období, v němž je zakázáno žádat o nový řidičský průkaz, které bylo nařízeno v souvislosti s tímto opatřením [odnětí nebo zrušení], uplynulo před vydáním [nového] řidičského průkazu v jiném členském státě, a pokud je nutno vzhledem k objektivním kritériím (neexistence bydliště v členském státě, který [nový] řidičský průkaz vydal, a neúspěšná žádost o opětovné vydání řidičského průkazu v [prvním] členském státě [...]) vycházet z toho, že účelem získání evropského řidičského průkazu v druhém členském státě bylo pouze obejít

přísné hmotněprávní podmínky vnitrostátního řízení o vydání nového řidičského průkazu, zejména podmínky [týkající se] lékařsko-psychologického posudku?“

Řízení před Soudním dvorem

39 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 10. října 2006 byly věci C-334/06 až C-336/06 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

40 Soudní dvůr se řadou písemných otázek oznámených dne 1. srpna 2007 dotázal české vlády jednak na právo České republiky, pokud jde o ověřování podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 91/439 a možnost vydat řidičský průkaz, v němž je uvedeno bydliště jeho držitele nacházející se v jiném členském státě, a jednak na kritéria použitelná při určování, zda osoba má své bydliště v tomto členském státě a kontroly ověřující skutečnou existenci tohoto bydliště.

41 Faxem došlým kanceláři Soudního dvora dne 31. srpna 2007 odpověděla česká vláda na zmíněné otázky tak, že taková podmínka obvyklého bydliště, jako je podmínka stanovená ve směrnici 91/439, byla zavedena do českého právního řádu až ode dne 1. července 2006. Před tímto datem česká právní úprava umožňovala vydat řidičský průkaz osobám, které neměly trvalé nebo dočasné bydliště na území České republiky.

K předběžným otázkám

- 42 Úvodem je třeba poznamenat, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 234 ES přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Krom toho je třeba připomenout, že úkolem Soudního dvora je vyložit všechna ustanovení práva Společenství, která vnitrostátní soudy potřebují pro rozhodnutí o sporech, které projednávají, i pokud nejsou tato ustanovení výslovně zmíněna v otázkách položených těmito soudy Soudnímu dvoru (rozsudky ze dne 18. března 1993, Viessmann, C-280/91, Recueil, s. I-971, bod 17; ze dne 11. prosince 1997, Immobiliare SIF, C-42/96, Recueil, s. I-7089, bod 28, a ze dne 8. března 2007, Campina, C-45/06, Sb. rozh. s. I-2089, body 30 a 31).
- 43 V projednávaném případě s ohledem na skutkový základ původních řízení, jakož i na obsah vyjádření, která byla předložena Soudnímu dvoru, musí přezkum položených otázek zohlednit čl. 7 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 91/439. Za účelem podání užitečné a co možná nejúplnější odpovědi na předběžné otázky, je tudíž třeba rozšířit jejich rozsah vzhledem k tomu, že předkládající soud tak neučinil.
- 44 Podstatou otázky předkládajícího soudu ve věci C-334/06 a druhé otázky ve věcech C-335/06 a C-336/06 je, zda čl. 1 odst. 2, čl. 7 odst. 1 písm. a) a b), jakož i čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát (hostitelský členský stát) odmítl na svém území uznat řídičské oprávnění vyplývající z řídičského průkazu vydaného jiným členským státem (členský stát vydání) určité osobě, a tudíž platnost tohoto řídičského průkazu, jestliže tato osoba, které předtím byl v prvním členském státě odňat předchozí řídičský průkaz za řízení pod vlivem alkoholu, obdržela tento nový řídičský průkaz v období, kdy neplatil zákaz podat žádost o nový řídičský průkaz, ale porušila podmínku bydliště a podmínky

způsobilosti, které hostitelský stát ukládá v tomto ohledu s cílem zajistit bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.

45 Tyto otázky je třeba přezkoumat spolu s první otázkou ve věcech C-335/06 a C-336/06, jejíž podstatou je určit, zda hostitelský členský stát je oprávněn požadovat po držiteli nového řidičského průkazu vydaného v jiném členském státě, aby požádal před jeho použitím o uznání práva používat tento řidičský průkaz v hostitelském členském státě, pokud mu byl řidičský průkaz, kterým předtím disponoval, odňat nebo zrušen v hostitelském členském státě.

46 Z prvního bodu odůvodnění směrnice 91/439 vyplývá, že obecná zásada vzájemného uznávání řidičských průkazů vydaných v členských státech uvedená v čl. 1 odst. 2 této směrnice byla stanovena zejména za účelem ulehčení pohybu osob, které se usazují v jiném státě než v tom, ve kterém vykonaly zkoušku k získání řidičského oprávnění (rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Kapper, C-476/01, Recueil, s. I-5205, bod 71).

47 Podle ustálené judikatury zmíněný čl. 1 odst. 2 stanoví vzájemné uznávání bez jakýchkoliv formalit řidičských průkazů vydaných v členských státech. Toto ustanovení ukládá členským státům jasnou a přesnou povinnost, která neponechává žádný prostor pro uvážení, pokud jde o opatření, jež mají být přijata k jejímu splnění (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 29. října 1998, Awoyemi, C-230/97, Recueil, s. I-6781, body 41 a 43; ze dne 10. července 2003, Komise v. Nizozemsko, C-246/00, Recueil, s. I-7485, body 60 a 61; výše uvedený rozsudek Kapper, bod 45; usnesení ze dne 6. dubna 2006, Halbritter, C-227/05, bod 25, a ze dne 28. září 2006, Kremer C-340/05, bod 27).

48 Z toho vyplývá, že hostitelský členský stát nemůže ukládat žádnou formalitu předcházející uznání řidičského průkazu vydaného jiným členským státem. Je tedy v rozporu

s uvedenou zásadou vzájemného uznávání uložit držiteli řidičského průkazu vydaného členským státem, aby požádal o uznání tohoto řidičského průkazu v jiném členském státě (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 60 a následující).

- 49 Členskému státu vydání přísluší ověřit, zda minimální podmínky uložené právem Společenství, zejména podmínky týkající se bydliště a způsobilosti k řízení, jsou splněny, a tudíž zda je vydání řidičského průkazu, případně nového řidičského průkazu, odůvodněno.
- 50 Proto, pokud orgány členského státu vydaly řidičský průkaz v souladu s čl. 1 odst. 1 směrnice 91/439, nejsou jiné členské státy oprávněny ověřit dodržení podmínek vydání stanovených touto směrnicí (viz v tomto smyslu výše uvedená usnesení Halbritter, bod 34 a Kremer, bod 27). Držení řidičského průkazu vydaného členským státem musí totiž být považováno za důkaz toho, že držitel tohoto řidičského průkazu splňoval zmíněné podmínky v den, kdy mu byl průkaz vydán (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 75; usnesení ze dne 11. prosince 2003, Da Silva Carvalho, C-408/02, bod 21, jakož i výše uvedený rozsudek Kapper, bod 46). Skutečnost, že podle bodu 5 přílohy III zmíněné směrnice může členský stát vyžadovat pro jakékoliv vydání řidičského průkazu přísnější lékařskou prohlídku, než jsou prohlídky uvedené ve zmíněné příloze, nemá tedy vliv na povinnost tohoto členského státu uznat řidičské průkazy vydané jinými členskými státy podle téže směrnice.
- 51 Z toho vyplývá zaprvé, že hostitelský členský stát, který podřídí vydání řidičského průkazu přísnějším vnitrostátním podmínkám, zejména po odnětí předchozího řidičského průkazu, nemůže odmítnout uznat řidičský průkaz vydaný později jiným členským státem pouze z toho důvodu, že držitel tohoto nového řidičského průkazu jej obdržel podle vnitrostátní právní úpravy, která neukládá stejné požadavky jako tento hostitelský členský stát.

- 52 Zadruhé, zásada vzájemného uznávání brání tomu, aby hostitelský členský stát odmítl uznat řídičský průkaz vydaný jiným členským státem z toho důvodu, že podle informací pocházejících z hostitelského členského státu držitel tohoto řídičského průkazu nespĺňoval v den jeho vydání podmínky vyžadované pro obdržení tohoto průkazu (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Da Silva Carvalho, bod 22, a výše uvedený rozsudek Kapper, bod 47).
- 53 Jelikož totiž směrnice 91/439 přiznává členskému státu vydání výlučnou pravomoc ujistit se, že řídičské průkazy, které vydává, splňují podmínky uložené touto směrnicí, přísluší pouze tomuto členskému státu přijmout vhodná opatření, pokud jde o řídičské průkazy, u nichž se *a posteriori* ukáže, že jejich držitelé nespĺňovali zmíněné podmínky (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Da Silva Carvalho, bod 23 a výše uvedený rozsudek Kapper, bod 48).
- 54 Pokud má členský stát vážné pochybnosti o legalitě řídičského průkazu vydaného jiným členským státem, přísluší mu, aby to v rámci vzájemné spolupráce a výměny informací zavedených v čl. 12 odst. 3 směrnice 91/439 oznámil tomuto jinému členskému státu. V případě, že členský stát vydání nepřijme vhodná opatření, může hostitelský členský stát zahájit proti členskému státu vydání řízení podle článku 227 ES s cílem, aby Soudní dvůr určil nespĺnění povinností vyplývajících ze směrnice 91/439 (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Da Silva Carvalho, bod 23, a výše uvedený rozsudek Kapper, bod 48).
- 55 Je pravda, že z důvodu bezpečnosti na pozemních komunikacích, jak vyplývá z posledního bodu odůvodnění směrnice 91/439, umožňuje čl. 8 odst. 2 a 4 této směrnice členským státům, aby za určitých okolností uplatňovaly své vnitrostátní právní předpisy týkající se omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řídičského oprávnění na všechny držitele řídičských průkazů, kteří mají obvyklé bydliště na jejich území.

- 56 Je nicméně třeba připomenout jednak, že tuto možnost tak, jak vyplývá z čl. 8 odst. 2 směrnice 91/439, lze použít pouze z důvodu chování dotčené osoby po obdržení řídičského průkazu vydaného jiným členským státem (viz v tomto smyslu výše uvedená usnesení Halbritter, bod 38 a Kremer, bod 35).
- 57 Krom toho odstavec 4 první pododstavec zmíněného článku 8, který opravňuje členský stát odmítnout uznat platnost řídičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, na kterou se na území prvního členského státu vztahuje opatření omezení, pozastavení, odnětí nebo zrušení řídičského průkazu, představuje výjimku z obecné zásady vzájemného uznávání řídičských průkazů, a musí být proto vykládán restriktivně (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Kapper, body 70 a 72, jakož i výše uvedená usnesení Halbritter, bod 35 a Kremer, bod 28).
- 58 V tomto ohledu je třeba nejprve zdůraznit, že i když toto ustanovení umožňuje členskému státu, aby za určitých podmínek odmítl uznat platnost řídičského průkazu vydaného jiným členským státem, přesto z něj v rozporu s tvrzením německé vlády nevyplývá, že první členský stát může podřídit právo používat řídičský průkaz vydaný v druhém členském státě předchozímu povolení (viz v tomto smyslu výše uvedené usnesení Kremer, bod 37).
- 59 Jelikož musí být totiž řídičský průkaz vydán členským státem v souladu s minimálními podmínkami uloženými směrnicí 91/439, včetně podmínek uvedených v příloze III této směrnice, týkajících se řídičské způsobilosti, byl by výklad čl. 8 odst. 4 prvního pododstavce této směrnice, podle něhož by obecně každé osobě, která byla držitelem řídičského průkazu, jenž byl odňat nebo zrušen v členském státě, mohlo být uloženo, aby se dostavila před příslušné orgány tohoto členského státu za účelem obdržení povolení využívat řídičské oprávnění vyplývající z řídičského průkazu vydaného později jiným členským státem v rozporu s povinností vzájemného uznávání bez formalit.

60 Členský stát se nemůže nadále dovolávat zmíněného ustanovení k tomu, aby bez časového omezení odmítal osobě, které byl odňat nebo zrušen řídičský průkaz vydaný tímto členským státem, uznat platnost jakéhokoliv řídičského průkazu, který by jí mohl být později vydán jiným členským státem (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Kapper, bod 76, jakož i výše uvedená usnesení Halbritter, bod 27, a Kremer, bod 29). Připustit, že členský stát je oprávněn se opřít o svá vnitrostátní ustanovení k tomu, aby bez časového omezení bránil uznání platnosti řídičského průkazu vydaného jiným členským státem, by totiž bylo samotným popřením zásady vzájemného uznávání řídičských průkazů, která představuje klíčovou oporu systému zavedeného směrnicí 91/439 (výše uvedený rozsudek Kapper, bod 77, jakož i výše uvedená usnesení Halbritter, bod 28, a Kremer, bod 30).

61 Konkrétněji Soudní dvůr rozhodl v bodě 38 výše uvedeného usnesení Kremer, že pokud byl na území členského státu určité osobě odňat řídičský průkaz a nebylo jí uloženo období zákazu žádat o nový řídičský průkaz, brání ustanovení čl. 1 odst. 2 ve vzájemném spojení s ustanoveními čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 tomu, aby tento členský stát odmítl uznat na svém území řídičské oprávnění vyplývající z řídičského průkazu vydaného později v jiném členském státě, a tudíž platnost tohoto řídičského průkazu, pokud držitel tohoto řídičského průkazu nesplnil podmínky požadované v prvním členském státě pro vydání nového řídičského průkazu po tomto odnětí, včetně zkoušky způsobilosti k řízení osvědčující, že důvody zmíněného odnětí již pominuly.

62 Z výše uvedeného naproti tomu vyplývá, že ustanovení čl. 1 odst. 2 a čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439 nebrání tomu, aby členský stát odmítl osobě, které byl na jeho území odňat řídičský průkaz a uložena zákaz žádat o nový řídičský průkaz v průběhu určitého období, uznat nový řídičský průkaz vydaný jiným členským státem v průběhu tohoto období zákazu.

63 Stejně tak, i když je pravda, že čl. 8 odst. 2 směrnice 91/439 neumožňuje členskému státu obvyklého bydliště odmítnout uznat řídičský průkaz vydaný jiným členským

státem pouze z toho důvodu, že držiteli tohoto řidičského průkazu byl předtím odňat předchozí řidičský průkaz v členském státě obvyklého bydliště, umožňuje nicméně toto ustanovení tomuto členskému státu, jak je připomenuto v bodech 55 a 56 tohoto rozsudku, aby s výhradou zachování zásady teritoriality trestních a policejních předpisů omezil, pozastavil, odňal nebo zrušil nový řidičský průkaz, pokud chování držitele tohoto průkazu po jeho vydání odůvodňuje podle vnitrostátního práva zmíněného hostitelského členského státu takové opatření.

- 64 K podání odpovědi na otázky položené předkládajícím soudem je třeba se dále zabývat zejména použitím zásady vzájemného uznávání, tak jak byla připomenuta výše, v případě, kdy je prokázáno, že nový řidičský průkaz byl vydán v rozporu s podmínkou bydliště uloženou směrnicí 91/439.
- 65 V tomto ohledu ze čtvrtého bodu odůvodnění této směrnice vyplývá, že k podmínkám zavedeným pro zajištění bezpečnosti na pozemních komunikacích patří podmínka uvedená v čl. 7 odst. 1 písm. a) zmíněné směrnice, která podřizuje vydání řidičského průkazu požadavku způsobilosti k řízení a podmínka uvedená v čl. 7 odst. 1 písm. b) téže směrnice, která podřizuje toto vydání požadavku bydliště.
- 66 Jak uvádí Komise Evropských společenství ve svých vyjádřeních, přispívá podmínka bydliště především k boji proti „turistice za řidičskými průkazy“ v situaci, kdy neexistuje úplná harmonizace právních úprav členských států týkajících se vydávání řidičských průkazů. Krom toho jak poznamenává generální advokát v bodě 78 svého stanoviska, je tato podmínka nezbytná pro kontrolu dodržení podmínky způsobilosti k řízení.
- 67 Článek 7 odst. 5 směrnice 91/439, který stanoví, že nikdo nesmí být držitelem řidičských průkazů více než jednoho členského státu, zakotvuje totiž pravidlo jediného

řidičského průkazu. Podmínka bydliště, která určuje členský stát vydání, má tudíž jakožto předběžná podmínka umožňující ověřit, zda žadatel splňuje ostatní podmínky uložené touto směrnicí, zvláštní význam ve vztahu k ostatním podmínkám uloženým touto směrnicí.

68 Bezpečnost na pozemních komunikacích by tudíž mohla být ohrožena, pokud by uvedená podmínka bydliště nebyla splněna ve vztahu k osobě, již bylo omezeno, pozastaveno, odňato nebo zrušeno řidičské oprávnění ve smyslu čl. 8 odst. 4 směrnice 91/439.

69 Z toho vyplývá, že v případě, kdy lze prokázat nikoli na základě informací pocházejících z hostitelského členského státu, ale na základě údajů uvedených v samotném řidičském průkazu nebo jiných nesporných informací pocházejících z členského státu vydání, že při vydání tohoto řidičského průkazu nebyla splněna podmínka bydliště uložená v čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 91/439, může hostitelský členský stát, na jehož území byl držitel zmíněného řidičského průkazu odňat předchozí řidičský průkaz, odmítnout uznat řidičské oprávnění vyplývající z řidičského průkazu vydaného později jiným členským státem v období, v němž neplatí zákaz žádat o nový řidičský průkaz.

70 S ohledem na výše uvedené je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 1 odst. 2, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původních řízeních, odmítl na svém území uznat řidičské oprávnění vyplývající z řidičského průkazu vydaného později jiným členským státem v období, v němž dotčené osobě nebyl uložen zákaz žádat o nový řidičský průkaz, a tudíž platnost tohoto řidičského průkazu, pokud držitel tohoto řidičského průkazu nesplnil podmínky vyžadované v tomto prvním členském státem pro vydání nového řidičského průkazu po odnětí předchozího řidičského průkazu, včetně zkoušky způsobilosti k řízení osvědčující, že důvody zmíněného odnětí již pominuly. Za stejných okolností zmíněná ustanovení nebrání tomu, aby členský stát odmítl na svém území uznat řidičské oprávnění

vyplývající z řídičského průkazu vydaného později jiným členským státem, pokud bylo na základě údajů v něm uvedených nebo jiných nesporných informací pocházejících z členského státu vydání prokázáno, že v době, kdy byl zmíněný řídičský průkaz vydán, neměl jeho držitel – jemuž byl na území prvního členského státu odňat předchozí řídičský průkaz – obvyklé bydliště na území členského státu vydání.

K nákladům řízení

- 71 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 2, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řídičských průkazech, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003, musejí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původních řízeních, odmítl na svém území uznat řídičské oprávnění vyplývající z řídičského průkazu vydaného později jiným členským státem v období, v němž dotčené osobě nebyl uložen zákaz žádat o nový řídičský průkaz, a tudíž platnost tohoto řídičského průkazu, pokud držitel tohoto řídičského průkazu nesplnil podmínky vyžadované v tomto prvním členském státě pro

vydání nového řidičského průkazu po odnětí předchozího řidičského průkazu, včetně zkoušky způsobilosti k řízení osvědčující, že důvody zmíněného odnětí již pominuly.

Za stejných okolností zmíněná ustanovení nebrání tomu, aby členský stát odmítl na svém území uznat řidičské oprávnění vyplývající z řidičského průkazu vydaného později jiným členským státem, pokud bylo na základě údajů v něm uvedených nebo jiných nesporných informací pocházejících z členského státu vydání prokázáno, že v době, kdy byl zmíněný řidičský průkaz vydán, neměl jeho držitel – jemuž byl na území prvního členského státu odňat předchozí řidičský průkaz – obvyklé bydliště na území členského státu vydání.

Podpisy.